

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve - Ministarstvo finansija, rada i
transfera - Ministry of Finance, Labour and Transfers

**ŠESTOMESEČNI IZVEŠTAJ ZA PERIOD JANUAR-JUN 2022. O
SPROVOĐENJU NACIONALNE STRATEGIJE REPUBLIKE KOSOVO ZA
SPREČAVANJE I BORBU PROTIV NEFORMALNE EKONOMIJE,
PRANJA NOVCA, FINANSIRANJA TERORIZMA I FINANSIJSKOG
KRIMINALA
2019-2023.**

MINISTARSTVO FINANSIJA, RADA I TRANSFERA

novembar 2022. Priština, Kosovo

Lista skraćenica

ASK – Agencija za statistiku Kosova

CBK - Centralna banka Kosova

CK – Carina Kosova

EU – Evropska unija

FOJ – Finansijsko obaveštajna jedinica

FT – Finansiranje terorizma

KARB - Kosovska agencija za registraciju biznisa

MF – bivše Ministarstvo finansija

MFRT – Ministarstvo finansija, rada i transfera

MIPT – Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine

MJU – Ministarstvo javne uprave

MMF – Međunarodni monetarni fond

MP – Ministarstvo pravde

MRSZ – bivše Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu

NSR – Nacionalna strategija za razvoj

OFPFT – Odeljenje za fiskalnu politiku i finansijska tržišta

OMPMFS – Odeljenje za makroekonomske politike i međunarodnu finansijsku saradnju

PAK - Poreska administracija Kosova

PDV - Porez na dodatu vrednost

PK - Policija Kosova

PN – Pranje novca

SBPNE – Strategija za borbu protiv neformalne ekonomije

SSP – Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

Sadržaj

Lista skraćenica	2
Opšte informacije	4
Ukupan napredak	4
Problemi i rizici	5
Naredni koraci	6
Detaljne informacije o sprovođenju aktivnosti.....	6
Strateški cilj I.....	21
Strateški cilj II	29
Organogram nadzornih i sprovodnih mehanizama Nacionalne strategije	35

Lista grafikona

Grafikon 1: Napredak u sprovođenju aktivnosti SBPNE za period januar – jun 2022. godine.....	6
Grafikon2: Sprovođenje aktivnosti u okviru Strateškog cilja I	21
Grafikon3: Sprovođenje aktivnosti u okviru Strateškog cilja II	30
Grafikon 4: Organogram nadzornih i izvršnih mehanizama Nacionalne strategije	35

Opšte informacije

Ukupan napredak

Nacionalna strategija Republike Kosovo za sprečavanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2019-2023. (u daljem tekstu SBPNE 2019-2023.) ima za cilj razvoj održivog sistema na Kosovu za borbu protiv neformalne ekonomije, finansiranja terorizma i drugih finansijskih zločina da se integriše u regionalnu i međunarodnu borbu za obezbeđivanje socijalnog mira, blagostanja, dostojanstva, jednakosti i održivog ekonomskog razvoja u skladu sa politikom Vlade Republike Kosovo (u daljem tekstu VRK).

Nacionalna strategija sadrži dva strateška cilja, sedam specifičnih ciljeva i 71 aktivnost.

Strateški ciljevi koji se nameravaju postići kroz ovu strategiju su:

- Unapređenje kvaliteta upravljanja privredom kroz identifikaciju, analizu, tretman i praćenje suzbijanja neformalne ekonomije, pranja novca i finansiranja terorizma,
- Povećanje finansijskih sredstava za javne usluge kao rezultat dodatnih poreskih prihoda i oduzimanja nelegalne imovine.

Ova dva cilja su izraz kvantitativnog i kvalitativnog poboljšanja koje Vlada smatra osnovnim za suočavanje sa izazovima i problemima neformalne ekonomije. Oni su takođe i ostvarenje obaveza Vlade Republike Kosovo u dijalogu sa Evropskom unijom (EU) tokom 2018. godine, usaglašenost sa osnovnim dokumentom Nacionalna strategija za razvoj (NSR) i Programom ekonomskih reformi 2019-2021 kao i sa drugim strateškim dokumentima Kosova.

Ovaj dokument predstavlja prvi šestomesečni izveštaj o sprovođenju Nacionalne strategije od njegovog usvajanja na kraju drugog tromesečja 2019. godine i obuhvata izveštajni period januar – jun 2022. Izveštaj je zasnovan na Akcionom planu i izveštava o ispunjenju aktivnosti u okviru strateških i specifičnih ciljeva. Izveštaj je pripremljen u bliskoj saradnji sa nadležnim institucijama u skladu sa Administrativnim uputstvom (VRK) br.07/2018 i prati redovne procedure i prakse Ministarstva finansija, rada i transfera (MFRT).

Tokom perioda izveštavanja, u vezi sa Strateškim ciljem I, možemo reći da je ono što je bilo zamišljeno delimično ispunjeno. Ovaj cilj sadrži četiri (4) specifična cilja i ukupno pedeset i tri (53) aktivnosti, od kojih je dvadeset (20) ili 38% realizovano, dvadeset (20) ili 38% je u procesu sprovođenja, dok trinaest (13) ili 25% nije realizovano.

U okviru Strateškog cilja I, ostvaren je najbolji učinak u oblasti evaluacije i korišćenja podataka u vezi sa neformalnom ekonomijom od strane relevantnih institucija, povećanje broja biznisa opremljenih fiskalnim kasama, povećanje koordinisanih akcija za kontrolu i inspekcijski nadzor u visokorizičnim poslovima, pokretanje finansijske istrage za slučajeve u kojima se sumnja na korupciju i druga krivična dela i povećanje istražnih radnji za krivična dela protiv privrede.

Dok aktivnosti u kojima je došlo do kašnjenja u izveštajnom periodu su: sprovođenje ankete o cenama poljoprivrednog zemljišta, kontinuirano objavljivanje podataka iz oblasti javnih finansija prema otvorenom formatu podataka na Nacionalnom portalu za otvorene podatke, odraz u godišnjem izveštaju

o sprovođenju Nacionalne strategije prihoda od neformalne, sive i crne ekonomije, ostvarivanje isplata zaposlenih od strane poslodavca kroz bankarski sistem, izmene Zakona o poreskoj upravi i Procedure, razvoj i predstavljanje novih modula fiskalnih programa za poboljšanje fiskalnih prognoza prihoda u sektorima i snabdevanje inspektora opremom za rad i vozilima.

Što se tiče Strateškog cilja II, možemo smatrati da je on u najvećem delu ispunjen. Ovaj cilj sadrži tri (3) specifična cilja i ukupno osamnaest (18) aktivnosti, od kojih je jedanaest (11) ili 61% realizovano, (2) ili 11% su u procesu dok pet (5) ili 28 % nisu sprovedeni.

Značajan napredak u okviru ovog strateškog cilja je zabeležen u stvaranju zajedničkih grupa između CK i PAK u cilju vršenja kontrole robe koja je kategorisana visokim rizikom od utaje poreza. Takođe, dobar učinak je zabeležen u istrazi i sprovođenju zajedničkih operacija u cilju suzbijanja krijumčarenja robe, povećanju broja patrola jedinica za borbu protiv krijumčarenja u cilju suzbijanja krijumčarenja, povećanju aktivnosti preduzetih u sprečavanju dobara koja krše pravo intelektualne svojine – IPR, realizaciji obuke u PAK-u u oblasti upravljanja rizicima i u CK u oblasti sprovođenja zakona, obuka tužilaca za krivično delo privredni prestup i pranje novca, obuka za institucije koje nadgledaju aktivnosti PN/FT u građevinskom sektoru koji se odnose na sprečavanje sive ekonomije i drugog finansijskog kriminala i jačanje profesionalnih veština tužilaca, sudija, istražitelja i finansijsko-obaveštajnih službenika u oblasti pranja novca i finansiranja terorizma.

Aktivnosti u kojima je u periodu izveštavnja došlo do kašnjenja su: sprovođenje procene uticaja mera politike usmerenih na neformalnu ekonomiju, procena poreskog jaza u skladu sa međunarodnim standardima, snižavanje praga koji se odnosi na transakcije između preduzeća koje se vrše u gotovini, dizajniranje softvera za fiskalne kase za pružanje informacija o broju izdatih fiskalnih kupona, vremenu i artiklima u realnom vremenu (online) i poboljšanje kapaciteta fiskalnih prognoza prihoda u sektorima kroz instalaciju novih modula uz model fiskalnog programiranje.

Problemi i rizici

Pandemijska situacija u zemlji usloвила je početak sprovođenja Nacionalne strategije da se suoči sa nepredvidivim izazovima. Preduzimanjem mera za suzbijanje pandemije pogođen je i rad implementacionih i izveštajnih institucija Nacionalne strategije. Kao rezultat toga, neke od aktivnosti koje su planirane tokom perioda pandemije nisu sprovedene prema planu.

U međuvremenu, stagnacija u toku izveštajnog perioda je uglavnom posledica nastavka prepreka iz pandemije u realizaciju aktivnosti, nedostatka kadrova i velike fluktuacije kadrova u ključnim odeljenjima.

Naredni koraci

Nakon prevazilaženja situacije sa pandemijom, predlaže se nadležnim institucijama da pojačaju međuinstitucionalnu saradnju, dajući prioritet aktivnostima Nacionalne strategije i njihovoj realizaciji prema utvrđenim rokovima.

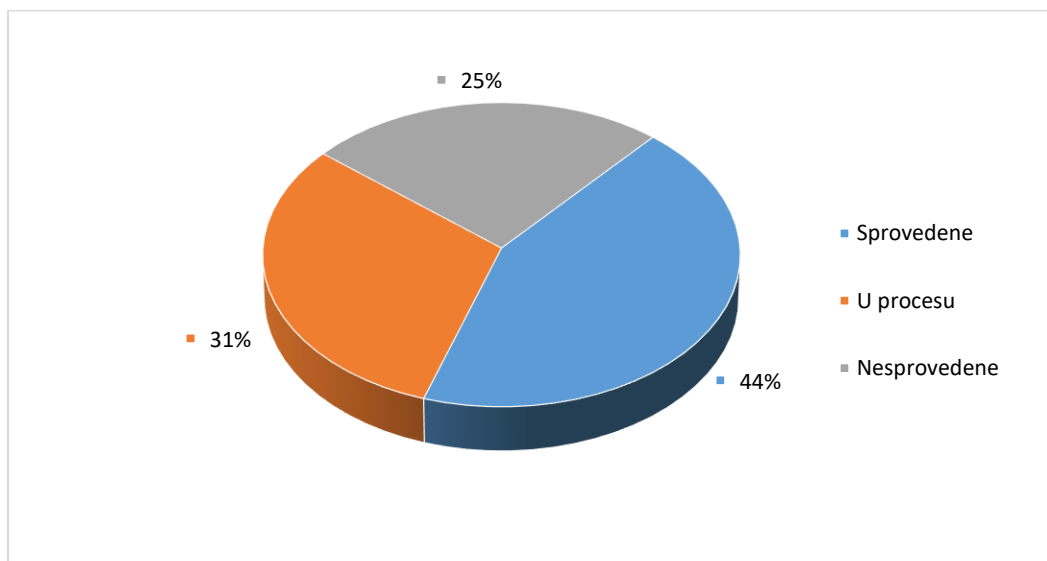
Što se tiče Strateškog cilja I, u cilju prevazilaženja prijavljenih kašnjenja, predlaže se ponovno planiranje rokova za sprovođenje aktivnosti od strane nadležnih institucija, priprema zakonske infrastrukture za sprovođenje aktivnosti Nacionalne strategije, dokumentovanje procesa rada u odeljenja sa velikom fluktuacijom radnika i povećanjem kapaciteta relevantnog kadra za sprovođenje aktivnosti navedenih u Nacionalnoj strategiji.

Slično Strateškom cilju II, predlaže se ponovno planiranje rokova za sprovođenje aktivnosti pogođenih pandemijom i dokumentovanje procesa rada u odeljenjima sa velikom fluktuacijom zaposlenih.

Detaljne informacije o sprovođenju aktivnosti

Što se tiče napretka koji je zabeležen u sprovođenju Nacionalne strategije u periodu januar-jun 2022. godine, vredi napomenuti da su nakon poboljšanja situacije sa pandemijom, institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti SBNE 2019-2023. intenzivnije su radili na sprovođenju aktivnosti na suzbijanju sive ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala. Kao rezultat toga, kao što se može videti na grafikonu 1 u prvoj polovini 2022. godine, od ukupno 71 planirane aktivnosti realizovana je trideset jedna (31) ili 44% njih, dvadeset dve (22) ili 31 % je proces implementacije, dok osamnaest (18) ili 25% njih još nije sprovedeno.

Grafikon 1: Napredak u realizaciji aktivnosti SBPNE za period januar – jun 2022. godine

Izvor: Nacionalna strategija Republike Kosovo za sprečavanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2019-2023.

Sledeća tabela prikazuje status sprovođenja aktivnosti Nacionalne strategije i nastavlja se kratkim opisom napretka za svaku aktivnost.

Tabela 1: Sprovođenje aktivnosti SBPNE 2019-2023. tokom perioda januar-jun 2022.

Aktivnost	Krajnji rok	Izvor finansiranja	Odgovorna institucija za upravljanje i pružanje podrške	Proizvod (izlaz)	Referentni dokumenti	Napredak u sprovođenju
STRATEŠKI CILJ I: Unapređenje kvaliteta upravljanja u privredi identifikovanjem, analizom, tretiranjem i praćenjem borbe protiv neformalne ekonomije, pranja novca i finansiranja terorizma.						
Specifični cilj 1: Unapređenje kvaliteta podataka kako bi se omogućio razvoj politika koji efektivno doprinose smanjenju neformalne ekonomije.						
1.1.1 Unapređenje u korišćenju podataka statističkih anketa od strane ASK (Agencije za statistiku Kosova) u modelima procene neformalne ekonomije na Kosovu, u makro-fiskalnim prognozama Ministarstva finansija (MF) i političkim merama koje se odnose na sektorsku strategiju	I kvartal 2020. i u kontinuitetu	Budžet	MF/OMPMF S	Referenca i podaci istraživanja ASK o neopaženoj ekonomiji su deo studija/publikacija makro fiskalnih predviđanja Ministarstva finansija.	Zvanične publikacije MF i ASK	Sprovedeno
1.1.2 Obezbeđivanje usklađenosti podataka ASK koji se odnose na neformalnu ekonomiju u skladu sa međunarodnim metodologijama i standardima	IV kvartal 2020. i u kontinuitetu	Budžet	ASK	Ažurirana izveštavanja statističkih pokazatelja/podataka	Zvanične publikacije ASK	Sprovedeno
1.1.3 Sprovođenje ankete za cene poljoprivrednog zemljišta od ASK	IV kvartal 2021.	Budžet	ASK	- Godišnji plan rada ASK koji sadrži ovu odobrenu aktivnost -Dodeljeni budžet	Publikacije MF i ASK	Nesprovedeno

				- Razvijena anketa i objavljeni rezultati u formi predviđenoj od ASK		
1.1.4 Izrada vodiča o metodologiji procene uticaja poreskih promena (Tax Expenditure), koji se treba primeniti ili praktikovati pre usvajanja bilo koje predložene fiskalne mere.	II kvartal 2019.		MF/OFPFT	Unutrašnji priručnik i izrađeno i odobreno relevantno uputstvo	Izveštaji OFPFT	Sprovedeno
1.1.5 Specifikacija u trezoru komponenti plaćanja poreskih obveznika: i. Novčana kazna, ii. Kazna, iii. Kamata, iv. Izbegavanje poreza, v. Vrsta poreza	IV kvartal 2019. i u kontinuitetu	Budžet	MF/Trezor Kosova; PAK	- Poboľjšani i strukturirani podaci MF o prihodima Kosova. - Izveštaji o dejstvu preventivnih i kaznenih mera neformalnosti sa osvrtom na podatake iz Trezora	- Publikacije MF - Publikacije PAK	Sprovedeno
1.1.6 Povećanje nadzora od strane CBK (Centralna banka Kosova) za opis finansijskih transakcija od strane banaka u cilju povećanja korisnosti informacija za kvalitativnu analizu u relevantnim organima.	IV kvartal 2019 – IV kvartal 2022.		CBK	Uputstva ili ažuriranja relevantnih zvaničnih uputstava CBK-a	Publikacije i izveštaji CBK	Sprovedeno
1.1.7 Stvaranje međubankarskog platnog sistema u cilju stimulanja plaćanja karticom i drugim oblicima plaćanja, smanjujući upotrebe gotovine kao sredstva plaćanja	K2 2020 – K4 2022.		CBK; Vlada Republike Kosovo	Implementacija međubankarskog platnog sistema koji olakšava elektronske transakcije	Publikacije objavljene na veb stranici CBK	U procesu
1.1.8 Davanje bankarskih kredita na osnovu finansijskih izveštaja dostavljenih PAK-u i overenih od strane stručnjaka u ovoj oblasti za sve biznise koji su dužni da dostave izveštaje ovoj instituciji.	K4 2019.	Budžet	CBK	Poboľjšana Uredba, uputstva i relevantne smernice za finansijske korporacije	Publikacije CBK	U procesu

1.1.9 Redovno objavljivanje podataka iz oblasti javnih finansija prema formatu otvorenih podataka na Nacionalnom portalu otvorenih podataka.	K2 2020.	Don.	MJU	- Pet (5) utvrđenih datuma za budžet Republike Kosovo, objavljeni na portalu; - Sedam (7) utvrđenih datuma za Javni dug, objavljeni na portalu; - Pet (5) utvrđenih datuma za javne rashode, objavljeni na portalu;	Nacrt zakona o uvidu u javna dokumenta; Povelja o otvaranju podataka u Republici Kosovo; Odluka Vlade Republike Kosovo br. 07/87, od 13.05.2016. Odluka Vlade Republike Kosovo br. 05/84 od 15.01.2019.	Nesprovedeno
1.1.10 Proširenje opsega procene rizika od strane FOJ-a (Finansijsko obaveštajna jedinica) dodavanjem procene finansijskog sektora	K4 2019.	Don.	FOJ	Dokument o proceni rizika u specifično finansijskom sektoru AKCIONI PLAN za postupanje sa merama iz Procene rizika u finansijskom sektoru	FATF Prep.br.1 Nacion. Strateg.o spreč. Borbe protiv neformalne ek.PN/FT F.KRIM. – akc.plam Strategije	U procesu
Specifični cilj I.2 Kvalitativno povećanje dobrovoljnog ispunjenja putem jačanja svesti, izveštavanja i zakonskih mera ograničenja						
1.2.1 Povećanje komunikacijskih aktivnosti sa javnošću (broj, učesnici i budžet) radi	u kontinuitetu		MF/PAK; CK;	Šestomesečni izveštaji	Izveštaji o sprovođenju	U procesu

povećanja nivoa svesti građana od strane nadležnih organa za sprovođenje ove strategije			MRSZ; PK		Strategije – veb i MF	
1.2.2 Povećanje broja konferencija, radionica, zajedničkih sastanaka sa profesionalnim udruženjima kako bi diskutovali o uticaju mera za borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala (članstvo u ovim udruženjima, broj učesnika i dokumenta o konferencijama)	u kontinuitetu	Budžet	MF/ PAK; FOJ; MRSZ; CK; PK	Šestomesečni izveštaji	- Izveštaji o sprovođenju Strategije – veb i MF	U procesu
1.2.3 Odraž u godišnjem izveštaju o sprovođenju strategije u vezi sa prihodima od neformalne sive i crne ekonomije na sajtu Ministarstva finansija	K4 2019. i u kontinuite tu		MF/ PAK; FOJ; MRSZ; CK; PK	Godišnji izveštaji nakon objavlivanja nacionalnih računa	Izveštaji o sprovođenju Strategije – veb i MF	Nesprovede no
1.2.4 Priprema i objavljivanje letka sa informacijama za javnost o očekivanom efektu u sprečavanju neformalne ekonomije sprovođenjem mera predviđenih članom 64. SSP o platnim sistemima	K4 2019. i u kontinuitetu	Budžet	CBK	2 serije po 1000 komada letaka godišnje	- Račun za plaćanje - Fotografija - Popis Izveštaji o inventaru ulaza i izlaza iz MF ili institucija Centar za zvanične publikacije	Sproveden o
1.2.5 Sprovesti istraživanje procesa procene vrednosti imovine, registracije nepokretnosti u slučaju prve kupovine ili prenosa tako da vrednost registrovane imovine odražava trenutnu tržišnu vrednost	K1 2020.	Budžet Don.	Katastar; MF/ Odeljenje za porez na imovinu; Opštine; CBK; MP	Studijski dokument ili Nacrt zakonskog/podzako nskog akta	Zvanične publikacije: Vlada Kosova i Skupština Kosova	Nesprovede eno

1.2.6 Funkcionalizovati jedinstveni sistem adresa	K2 2020. Studiranje U zavisnosti od rokova utvrđenih u Studiji do kraja 2022. godine	Budžet Don:	Ministarstvo životne sredine prostornog planiranja; Katastarska agencija Kosova; Opštine.	Projekat ujedinjenja adresa	Zvanične publikacije: Vlada Kosova i Ministarstvo sredine, Skupština Kosova	U procesu
1.2.7 Izrada koncept dokumenta u vezi sa podnošenjem godišnje prijave poreza na lični dohodak PAK-u i od strane neposlovnih fizičkih lica	K1 2021.	Budžet	MF/ PAK	Odobren Koncept dokument	Veb i KP	Nesprovedeno
1.2.8 Izrada koncept dokumenta u vezi sa podnošenjem godišnje izjave domaćinstava poreza na lični dohodak PAK-u i od strane neposlovnih fizičkih lica	K1 2021.		MF/ PAK	Odobren Koncept dokument	Veb i KP	Nesprovedeno
1.2.9 Sve isplate zaposlenima od strane poslodavca vršiti preko bankarskog sistema	K4 2019.	Budžet	MRSZ; MF/PAK	Zakon o radu	Veb i MRSZ	Nesprovedeno
1.2.10 Povećanje broja biznisa opremljenih fiskalnim kasama	u kontinuitetu	Budžet	MF/ PAK	Povećanje broja preduzeća opremljenih PEF-om	PAK, MF Izveštaji operatera raspodele fiskalne opreme	Sprovedeno
1.2.11 Uvođenje elektronske fakture u novi IT sistem PAK-a	K2 2020.	Budžet	MF/ PAK	Sprovođenje novog informacionog sistema za komponentu elektronskih računa	Veb i PAK	U procesu
1.2.12 Izmena i dopuna Zakona o finansiranju političkih partija i donošenje zakonskih i podzakonskih akata za objavljivanje i transparentnost informacija o finansijama političkih partija.	K4 2019.	Budžet	CIK/ KP	Zakon koji je usvojila Skupština Kosova	Reforma evropske agende (REA)	U procesu

1.2.13 Nezavisna finansijska revizija političkih stranaka i objavljivanje njihovih rezultata	K4 2020.		Nacionalna kancelarija revizije (NKR)	- Overeni finansijski izveštaji od revizora za političke partije - Objavljeni finansijski izveštaji za političke partije	Izveštaj o državi 2018. (EK)	U procesu
1.2.14 Osnivanje jedinice za vraćanje oduzete imovine	Do kraja K2 2020 AT i do kraja 2022. stavljanje Agencije u pun rad	Don.	AMSKA	- Planirani i izrađeni projektni zadaci ekspertize - Budžet za ekspertizu dodeljen ugovornom organu - Sklopljen ugovor		Sprovedeno
1.2.15 Osnivanje Fonda za oduzimanje nezakonito stečene imovine na Kosovu	K2 2020		MP	Fond za konfiskaciju na Kosovu		U procesu
1.2.16 Pokretanje finansijske istrage u slučajevima u kojima se sumnja na korupciju za koje PK i Državno tužilaštvo procenjuju da postoji potencijal za oduzimanje imovine stečene krivičnim delom u skladu sa preporukama FATF-a	K4 2019	Budžet	PK; Državno tužilaštvo	Broj slučajeva finansijskih istraga PN/FT Vrednost zamrznute, zaplenjene i konfiskovane imovine	FATF Prep. br. 30 Nacion.strat. spreč. borbe protiv neform.ek. PN/ FT/fin. Krim. .- Akcioni plan Strateg.	Sprovedeno
1.2.17 Povećanje istražnih aktivnosti za krivična dela protiv ekonomije kao što je određeno u Krivičnom zakonu Kosova (poglavlje XXV)	Kontinuirano počev od K4 2019.	Budžet	PK/Državno tužilaštvo; CK i PAK	Istražne aktivnosti sa ciljem krivičnih dela protiv privrede	Tužilaštvo Kosova	Sprovedeno
1.2.18 Usvajanje Koncept dokumenta za unapređenje zakonodavstva u oblasti Sprečavanja pranja novca i borbe protiv finansiranja terorizma u skladu sa praksom EU, preporukama PECK II, Izveštajem o zemlji 2018 za Kosovo i SSP (član 89)	K4 2019	Budžet	MF/FOJ	Koncept dokument koji je odobrila Vlada	APRV 2019	U procesu

1.2.19 Povećanje broja poseta i izvršenih kontrola na osnovu procene rizika u borbi protiv neformalne ekonomije i utaje poreza	K3 2019 Kontinuirano do kraja 2022.	Budžet	PAK	- Plan rada PAK-a - Objavljeni izveštaji PAK-a	Veb stranica PAK-a	Sproveden o
1.2.20 Izmena i dopuna Zakona o poreskoj administraciji i postupku	K3 2019	Budžet	MF/ PAK	Zakon koji je usvojila Vlada	Veb stranica PAK-a	Nesproved eno
Specifični cilj I.3: Kvalitativno unapređenje institucionalnih kapaciteta i koordinacija radi bolje implementacije odobrenih politika						
1.3.1 Redovno ažuriranje klasifikacije ekonomskih aktivnosti biznisa prema međunarodnoj nomenklaturi (NACE rev.2) i razmena informacija između KARB-a, PAK-a i ASK.	K2 2019 i u kontinuitetu	Budžet	KARB/ PAK; ASK	Klasifikacija privredne aktivnosti biznisa prema međunarodnoj nomenklaturi (NACE Rev.2)		Sproveden o
1.3.2 Intenziviranje i koordinacija aktivnosti između PAK-a i Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu (MRSZ) u cilju identifikacije i registracije neprijavljenih radnika, na osnovu dobijenih podataka od Agencije za statistiku Kosova u objavljivanju istraživanja o neformalnoj ekonomiji.	K1 2020 u kontinuitetu	Budžet	MRSZ; PAK	- Kontrole od strane Inspektorata rada - Dobrovoljno i prinudno prijavljivanje zaposlenih iz subjekata privredne delatnosti - Formati razmene podataka između MRSZ, PAK i ASK	MRSZ; PAK Odnosno, njihove veb stranice sa relevantnim informacijam a i statistikom	U procesu
1.3.3 Postizanje Memoranduma o razumevanju između Ministarstva pravde i MF/PAK kako bi se osigurala razmena podataka od strane notera o transakcijama: i. u nekretnine; ii. u automobile; iii. u iznajmljivanja, koji će da pruži informacije o broju transakcija, vrsti (kupovina, prenos, iznajmljivanje), adresa, vrednost, subjekat (fizičko lice, biznis ili javni)	K1 2020	Budžet	MP; MF/PAK	Odobren i objavljen Memorandum na zvaničnoj internet stranici MP I MF		Nesproved eno
1.3.4 Razvijanje i predstavljanje novih modula fiskalnih programa za unapređenje fiskalnih predviđanja o prihodima u sektorima	K1 2020	Don.	MF	- Akcioni plan za nove module	GPRMF 2019, SRUJF 2019-2020	Nesproved eno

				odobren do četvrtog kvartala 2019.		
1.3.5 Objavljivanje i ažuriranje Liste visokorizičnih zemalja (prema publikacijama FATF-a), Crne liste EU, Liste zlatnih pasoša 2018. itd.	u kontinuitetu	-	FOJ	Spisak opasnih mesta se ažurira svakih 6 meseci i dostavlja nadležnim organima	Godišnji izveštaji o radu FOJ-a	Sproveden o
1.3.6 Pregled metodologije za procenu rizika FOJ-a na osnovu preporuka o procenama i tehničke pomoći u ovoj oblasti.	K4 2019	Budžet	FOJ	- Konsolidovana lista preporuka do K2 2019. - Ažurirana metodologija sa dogovorenim preporukama do četvrtog kvartala 2019.	Godišnji izveštaji o radu FOJ-a	U procesu
1.3.7 Povećanje koordinisane akcije (kontrola/inspekcija) FOJ i organa za sprovođenje zakona u visokorizičnim biznisima, deo liste koju je identifikovala FOJ.	K2 2019 i u kontinuitetu	Budžet	FOJ; PK; PAK; CK	Koordinisane kontrole i inspekcije (porast od 20% iz godine u godinu)		Sproveden o
1.3.8 Povećanje inspeksijskih nadzora i aktivnosti praćenja usklađenosti u noterskim kancelarijama i agencijama za nekretnine, radi procene usklađenost subjekata koji izveštavaju sa Zakonom o SPN i FT	K4 2019-2022	Budžet	FOJ	Kontrole i inspekcije (da odredite broj u poređenju sa trenutnim)		U procesu
1.3.9 Osigurati funkcionalnu saradnju Poreske i Carinske uprave Kosova sa stranim poreskim i carinskim upravama, potpisivanjem memoranduma o razumevanju, za jačanje međunarodne razmene informacija, posebno u vezi sa matičnom kompanijom ili linijskom kompanijom	K4 2019-2022	Budžet	MF/PAK; CK	Broj potpisanih sporazuma.		U procesu
1.3.10 Povećati kvalitet nadzora i krivičnih postupaka gradnje kako bi se smanjila	K2 2020-2022	Budžet	Ministarstvo životne sredine i	- Akcioni plan za sprovođenje mere. - Ažurirana		U procesu

nelegalna gradnja i izgradnja objekata koji ne ispunjavaju tražene specifikacije			prostornog planiranja (MŽSPP); MF/Odeljenje za porez na imovinu; Opštine	metodologija kontrole i praćenja -Izveštavanje o meri i rezultatima u poređenju sa aktuelnim		
1.3.11 Obuka i jačanje kapaciteta u Odeljenju za neformalnu ekonomiju i vladine račune	K4 2019 i u kontinuitetu	Don.	ASK	Broj obuka u cilju povećanja kapaciteta zaposlenih		U procesu
1.3.12 Obuka za „Forecast consolidation” Odseka za fiskalne politike za “Tax Expenditures and Impact Assessment”	K4 2019- 2022	Don.	MF	-Primenjena, komentarisana i pregledana metodologija od strane MMF-a -Broj obuka - Odobrena metodologija nakon preporuka i komentara donatora	Godišnji izveštaj o radu MF	Nesprovedeno
Specifični cilj I. 4: Smanjenje neformalnog zapošljavanja na Kosovu						
1.4.5 Izrada vodiča za metodologiju procene stepena rizika slučajeva/prioriteta i utvrđivanje plana inspekciskog nadzora i obuke relevantnog osoblja za korišćenje metodologije	T1 2020	Don:	MRSZ, PAK	Završen priručnik i obučavano osoblje za sprovođenje priručnika.	NSR 2016-2020: Poglavlje 1, Ljudski kapital – Smanjenje stope neformalne zaposlenosti	Sprovedeno
1.4.7 Izgradnja sistema nadgledanja i sistema za procenu radnog učinka inspektora	Nema dodatnih troškova. Troškovi uključeni u	Nema dodatnih troškova, uvršteni su	MRSZ, PAK	Završen i funkcionalizovan sistem za nadgledanje i	NSR 2016-2020: Poglavlje 1, Ljudski	U procesu

	Akcioni plan Sektorske strategije, Aktivnost 3 u okviru Specifičnog cilja 2.2	u Akcioni plan Sektorske strategije 2018-2022. aktivnost 6 u okviru Specifičnog cilja		procenu. Obučavano osoblje.	kapital – Smanjenje stope neformalne zaposlenosti	
1.4.8 Obuke za jačanje kapaciteta inspektora	T4 2019	Nema dodatnih troškova, uvrštene su u Akcioni plan Sektorske strategije 2018-2022. Aktivnost 1; 5 u okviru Specifičnog cilja	MRSZ	80 obučanih inspektora rada	NSR 2016-2020: Poglavlje 1, Ljudski kapital – Smanjenje stope neformalne zaposlenosti	U procesu
1.4.9 Funkcionalizacija/izgradnja Sistema za upravljanje informacijama	T4 2019	Don.	MRSZ	Ugrađen i funkcionalizovan sistem, 80 tableta kupljeno, obučeni inspektori rada.	NSR 2016-2020: Poglavlje 1, Ljudski kapital – Smanjenje stope neformalne zaposlenosti	U procesu
1.4.10 Snabdevanje inspektora opremom za rad	T4 2019	Budžet	MRSZ	40 Inspektora rada su opremljeni računarima.	NSR 2016-2020: Poglavlje 1, Ljudski kapital –	Nesprovedeno

					Smanjenje stope neformalne zaposlenosti	
1.4.11 Snabdevanje inspektora automobilima	T4 2019, 2020. i 2021.	Budžet	MRSZ	Inspektori rada su opremljeni sa 6 automobila.	NSR 2016-2020: Poglavlje 1, Ljudski kapital – Smanjenje stope neformalne zaposlenosti	Nesprovedeno
STRATEŠKI CILJ II: Povećanje finansijskih izvora za javne usluge kao rezultat dodatnih poreskih prihoda i od oduzimanja nezakonite imovine						
Specifični cilj II.1: Poboljšanje kvantitativnih podataka kako bi se omogućio razvoj politika koje efektivno doprinose smanjenju neformalne ekonomije.						
2.1.1 Sprovođenje procene uticaja političkih mera objavljene od strane kosovske administracije u cilju neformalne ekonomije (Impact Assessments)	K4 2019 - 2022	Don.	MF	Procene uticaja planiranih mera objavljene kao deo publikacija i. Nacrta budžeta ii. Dokumenta o rizicima za Nacrt budžeta iii. Dokumenta o ekonomskim reformamama	Veb stranica MF	Nesprovedeno

2.1.2 Sprovođenje studija ili procena u oblasti neformalne ekonomije prema međunarodnim standardima u vezi sa poreskim jazom	K4 2019 - 2022	Budžet Don.	MF; PAK; MRSZ; ASK	-Plan objavljenih studija -Izveštaj o sprovedenim studijama - Relevantni statistički podaci na kraju svake godine postavljeni na zvaničnoj internet stranici MF-a		Nesprovedeno
Specifični cilj II.2: Kvantitativno povećanje dobrovoljnog ispunjenja putem jačanja svesti, izveštavanja i zakonskih mera ograničenja						
2.2.1 Smanjenje praga za transakcije između biznisa koje se vrše u gotovini (trenutno 500 evra)	K1 2020		MF/PAK	Usvojen novi Zakon o poreskoj administraciji i procedurama		Nesprovedeno
2.2.2 Izrada softvera za fiskalne kase radi pružanja informacija o broju izdatih fiskalnih kupona, vremenu i artiklima u realnom vremenu (online)	K2 2020	Budžet	PAK	- Projektni zadaci za uslugu K2 2019. - Ugovaranje kompanije za pružanje usluga K2 2019 - Razvoj i testiranje softvera do K4 2019. - Sprovođenje i puštanje u rad sve fiskalne kase do kraja K2 2020.		Nesprovedeno
Specifični cilj II.3: Kvantitativno unapređenje institucionalnih kapaciteta i koordinacija za bolju implementaciju odobrenih politika.						
2.3.1 Pregled standardnih formi za razmenu elektronskih i fizičkih podataka u cilju skraćivanja vremena protoka informacija u međuinstitucionalnoj i međunarodnoj komunikaciji	K4 2019	Budžet Don.	MJU/MP; PK; PAK; CK; FOJ	Uputstvo o rukovodećoj instituciji spremno i izveštavano Sekretarijatu do K2 2019	Ministarstvo o javne uprave. Pregled zakona o upravnom	Sprovedeno

					postupku	
2.3.2 Objavljivanje tabele ponude/usluga od strane ASK	K2 2020	Don.	PAK	- Objavljivanje tabele Izvori/Upotreba od strane ASK-a.	Zvanična internet stranica ASK-a	U procesu
2.3.3 Poboljšanje kapaciteta fiskalnih prognoza za prihode po sektorima kroz instalaciju novih modula uz model fiskalnog programiranja	K4 2020	Don.	MF	Instalacija novih modula uporedo sa modelom fiskalnog programiranja.		Nesprovedeno
2.3.4 Proširenje inspeksijskih nadzora u građevinskom sektoru i NVO koje se odnose na FT (Finansiranje terorizma) i PN (Pranje novca), gde se inspeksijski nadzori nad određenim subjektima koji predstavljaju veći rizik zasnivaju na finansijskim, poreskim i kriminalističkim obaveštajnim podacima (Cilj je građevinski sektor)	K4 2019- 2022	Budžet	FOJ/PAK, PK	- Odobren i sproveden relevantan priručnik - Plan inspeksijskog nadzora - Izveštavanje svake godine u okviru sprovođenja Strategije		U procesu
2.3.5 Stvaranje zajedničkih grupa između CK i PAK u cilju kontrole robe koja je kategorisana sa visokim rizikom od utaje poreza	K4 2019 - 2022	Budžet	CK; PAK	- Sprovedene kontrole - Kontrolisani poreski obveznici		Sprovedeno
2.3.6 Istraga i sprovođenje zajedničkih operacija u cilju borbe protiv krijumčarenja robe	K4 2019 -2022	Budžet	PK; CK; Tužilaštvo	- Broj zajedničkih istraga	Izveštaj o radu PK	Sprovedeno
2.3.7 Povećanje aktivnosti preduzete u cilju prevencija dobara koji krše prava intelektualne svojine - IPR	K4 2019 - 2022	Budžet	CK	Povećanje broja aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu	Strategija Carine Kosova 2019-2023.	Sprovedeno

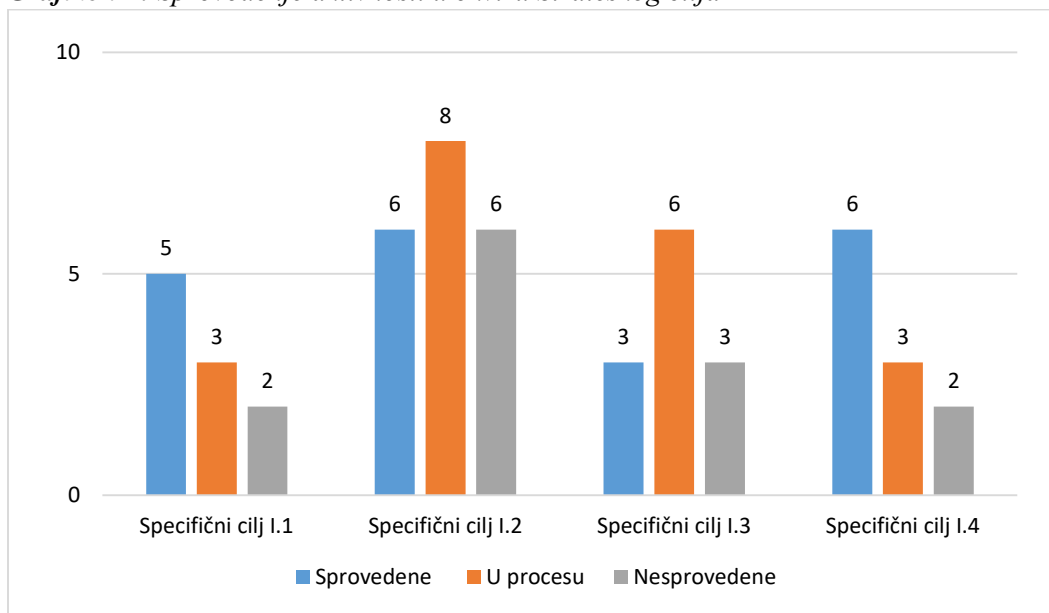
2.3.8 Povećanje broja patrolnih jedinica za suzbijanje krijumčarenja u cilju borbe protiv krijumčarenja	K4 2019 - 2022	Budžet	CK	Povećanje broja patrola u odnosu na prethodnu godinu	Strategija Carine Kosova 2019-2023.	Sprovedeno
2.3.9 Primena kontrola nakon uvoza na osnovu upravljanja rizikom i drugim informacijama	K4 2019 - 2022	Budžet	CK	Povećanje broja aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu	Strategija Carine Kosova 2019-2023.	Sprovedeno
2.3.10 Obuka za PAK u oblasti upravljanja rizikom	K4 2019 - 2022	Budžet	PAK	Sprovedene obuke		Sprovedeno
2.3.11 Obuka za Carinu Kosova u oblasti sprovođenja zakona	K4 2019 - 2022	Budžet	CK	Sprovedene obuke	Akcionni plan 2019.	Sprovedeno
2.3.12 Obuke za tužioce za krivična dela privrednog kriminala i pranja novca	K4 2019 - 2022	Budžet	Tužilaštvo	Sprovedene obuke		Sprovedeno
2.3.13 Organizovanje obuka za institucije koje nadgledaju aktivnosti u građevinskom sektoru o PN/FT, u vezi sa sprečavanjem neformalne ekonomije i druga finansijska krivična dela, posebno u građevinskom sektoru i sektoru nekretnina (revizori i inspektori)	K4 2019 - 2022	Budžet	FOJ	Ne manje od 1 obuke godišnje sa najmanje 30 učesnika. Materijal za obuku i prezentacije		Sprovedeno
2.3.14 Jačanje profesionalnih veština u oblasti PN/FT za tužioce, sudije, istražitelje i finansijske obaveštajne službe	K4 2019 - 2022	Budžet	FOJ/ PK; MP; Tužilaštvo	Ne manje od 3 obuke godišnje sa najmanje 30 učesnika. Materijal za obuku i prezentacije		Sprovedeno

Strateški cilj I

Ovaj cilj ima za svrhu poboljšanje kvaliteta upravljanja u ekonomiji identifikacijom, analizom, tretiranjem i praćenjem borbe protiv neformalne ekonomije, pranja novca i finansiranja terorizma. Kroz aktivnosti ovog cilja nastoji se da se ispravi problem narušavanja kvaliteta ekonomskog upravljanja usled neformalne ekonomije izražene u prisustvu neloyalne konkurencije, nejednakosti, nesprovođenja ugovora, prisustva krijumčarenih predmeta i neformalno zapošljavanje sa malo prava zaposlenih.

U okviru ovog cilja planirano je ukupno pedeset i tri (53) aktivnosti podeljene u četiri (4) specifična cilja, od kojih je sprovedeno dvadeset (20) ili 38%, ostalih dvadeset (20) ili 38% su procesu sprovođenja, dok njih trinaest (13) ili 25% nisu sprovedene.

Grafikon 2: Sprovođenje aktivnosti u okviru Strateškog cilja I

Izvor: Nacionalna strategija Republike Kosovo za sprečavanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2019-2023.

Specifični cilj 1.1 ima za cilj poboljšanje kvaliteta podataka kako bi se omogućio razvoj politika koje efektivno doprinose smanjenju neformalne ekonomije.

Ovaj cilj sadrži ukupno deset (10) aktivnosti, od kojih su pet (5) ili 50% sprovedene, tri (3) ili 30% su u procesu sprovođenja, dok su dve (2) ili 20% njih nisu sprovedene.

Prilikom sastavljanja makro-fiskalnih prognoza, Ministarstvo finansija, rada i transfera stalno koristi podatke statističkih istraživanja koje objavljuje ASK. Procena poreskog jaza izvršena uz tehničku pomoć Svetske banke zasnovana je na Anketi budžeta domaćinstava ASK-a za period 2015-2017, kao i na izradi kvartalnih biltena i drugih dokumenata objavljenih na sajtu MFRT-a koje je pripremila Odeljenje za ekonomske politike i međunarodnu finansijsku saradnju koriste podatke koje je objavila ASK.

Kosovska agencija za statistike je postigla napredak u vezi sa prikupljanjem podataka o neformalnoj ekonomiji u potpunoj harmoniji sa međunarodnom metodologijom i standardima, uključujući sprovođenje metodologije Eurostata i OECD-a za sledeće komponente: procena neformalne ekonomije prema fiskalnim kontrolama PAK-a ; procena neformalne ekonomije prema metodi inputa rada (LIM); procena trgovine drogom; procena neformalne ekonomije za tip N6 – pogrešno izveštavanje o broju samozaposlenih i dr. U međuvremenu, zbog pandemije i nedostatka osoblja, nije sprovedena nikakva konkretna aktivnost u vezi sa realizacijom ankete o cenama poljoprivrednog zemljišta od strane ASK.

MFRT je uspešno pripremlilo vodič o metodologiji procene uticaja poreskih promena (Tax Expenditure) i zatražilo tehničku pomoć za njegovo sprovođenje pre nego što bude odobrena bilo koja predložena fiskalna mera. Takođe, MFRT je kreiralo kodove u računovodstvenom planu u kojima se identifikuju vrste prihoda pomenutih u aktivnosti, odnosno za novčane kazne, kazne, kamate, izbegavanje poreza i vrstu poreza.

Centralna banka Kosova je nastavila sa sprovođenjem nadzorne funkcije u finansijskim institucijama u pogledu usklađenosti sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma sprovodeći ukupno sedam pregleda (dva puna pregleda u bankarskim institucijama i četiri u mikrofinansiranju). institucije i one nebankarske: dve usmerene i dve potpune). Dok su osiguravači pokriveni punim pregledom.

Takođe, CBK je povećala nadzor za opis finansijskih transakcija od strane banaka u cilju povećanja korisnosti informacija za kvalitativnu analizu u relevantnim organima u skladu sa Uputstvom o korišćenju obrasca o poreklu sredstava i utvrđivanju nosioca stvarnog vlasništva.

U vezi sa stvaranjem međubankarskog platnog sistema sa ciljem stimulisanja kartičnog i drugih oblika plaćanja smanjenjem upotrebe gotovine kao sredstva plaćanja, pokrenuta je studija izvodljivosti koju sprovodi Svetska banka u cilju identifikovana mogućih rešenja za stvaranje sistema brzih plaćanja.

Što se tiče odobravanja bankarskih kredita na osnovu finansijskih izveštaja dostavljenih PAK-u i overenih od strane stručnjaka u ovoj oblasti za sve biznise koji su obavezni da dostave izveštaje ovoj instituciji, CBK je ažurirala Uredbu o registru kredita koju je usvojio Odbor u septembru. 2019.god, gde je dozvoljeno prikupljanje alternativnih podataka uključujući podatke iz PAK-a. Da bi se projekat finalizirao, potrebni su razvoji u sistemu Kreditnog registra, čija je realizacija planirana tokom 2023. godine.

Dok, nije zabeležen napredak u objavljivanju podataka o javnim finansijama na Nacionalnom portalu otvorenih podataka.

Finansijsko obaveštajna jedinica je tokom 2022. godine dala prioritet procenama sledećih sektora: Procena rizika od pranja novca kroz bankarske proizvode koji se nude na Kosovu i NVO-a. Procena rizika od pranja novca putem bankarskih proizvoda koji se nude na Kosovu započeta je u drugom kvartalu 2022.

godine i biće razvijena tokom ovog perioda: maj 2022 - decembar 2022/mart 2023. Specifična sektorska procena rizika za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma za NVO razvijaće se tokom perioda decembar 2022 - avgust 2023.

Specifični cilj 1.2 ima za cilj povećanje kvaliteta dobrovoljnog ispunjenja kroz podizanje svesti, izveštavanja i zakonskih mera ograničenja.

U izvještajnom periodu planirano je ukupno dvadeset (20) aktivnosti, šest (6) ili 30% aktivnosti koje su sprovedene, osam (8) ili 40% su u procesu sprovođenja, dok njih šest (6) ili 30% nisu sprovedene.

U vezi sa povećanjem javnih komunikacionih aktivnosti za podizanje nivoa svesti građana od strane organa nadležnih za sprovođenje Nacionalne strategije, MFRT još uvek nije objavilo šestomesečne izveštaje o sprovođenju SBNE 2019-2023. Međutim, Carina Kosova je povećala broj publikacija (preko 350) preko zvaničnih kanala i društvenih mreža. Objavljena je aplikacija za pametne telefone koja građanima omogućava i poziva ih da budu aktivni deo u sprečavanju i prijavljivanju korupcije, krijumčarenja i drugih nepravilnosti. Održano je pet (5) aktivnosti podizanja svesti u oblasti intelektualne svojine, kao i prisustvo u televizijskim emisijama koje se odnose na podizanje svesti javnosti i promociju borbe protiv piraterije i falsifikovanih proizvoda.

Povodom povećanja broja konferencija, radionica i zajedničkih sastanaka sa profesionalnim udruženjima na kojima se razgovaralo o uticaju mera borbe protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala, nadležne institucije su nastavile sa sprovođenjem aktivnost. Carina Kosova je održala trideset tri (33) sastanka sa raznim biznismima, Udruženjem špeditora, Privrednom komorom Kosova, Nemačkom privrednom komorom, ovi sastanci za podršku biznisa u dobrovoljnom prijavljivanju, zakonitom i efikasnom sprovođenju carinskih obaveza. FOJ-K je učestvovala na sedam (7) sastanaka Egmont grupe: „Sastanci radne i regionalne grupe Egmont 2022“; Dana 19. januara održana je radionica projekta CRAAFT (poziv na radionicu – GLOBSEC) sa šest zemalja Zapadnog Balkana sa fokusom na procenu pretnje terorizma i finansiranje terorizma, međunarodnu saradnju MFI-a. ; 27. januara 2022. god. održan je sastanak sa Nacionalnom agencijom za kriminal Ujedinjenog Kraljevstva; 16. februara 2022. god. sastanak sa praktikantima francuske magistrature – Izveštaj o korupciji; 3. marta 2022. godine održan je sastanak zemalja Zapadnog Balkana u organizaciji Transparencz Internacional - Makedonija sa temom „Borba protiv ilegalnih finansijskih tokova „Kako poštuju pravila protiv pranja novca i zaštite podataka“. 17. marta 2022. godine održana je radionica sa predstavnicima Udruženja NVO-a na temu „NFO i opasnosti PN/BPN“, u organizaciji Projekta protiv privrednog kriminala (PECK III); 09.06.2022. godine, sastanak sa predstavnicima Udruženja advokata i preduzetnika na temu „Međuinstitucionalna koordinacija u preduzetništvu“.

Došlo je do kašnjenja u vezi sa odrazom prihoda od sive i crne neformalne ekonomije u godišnjem izveštaju o sprovođenju Nacionalne strategije, međutim, opšti prihodi od carina za period januar – jun 2022. godine povećani su za 77.6 miliona evra ili izraženo u procentima za 12.9% više nego u istom periodu prethodne godine. Od ukupnih opštih prihoda od carina, Carina Kosova je zabeležila oko 10.9 miliona evra prihoda od aktivnosti borbe protiv neformalne ekonomije, uključujući: prihode od revalorizacije robe 9.995.500,00 evra, prihode od prekršaja i kazni 677.644,00 evra prihode od nedeklamacije od 23 miliona evra novčana sredstva 117.122,57 evra i prihodi od prodaje oduzete robe 99.691,58 evra.

U vezi sa pripremom i objavljivanjem letka sa informacijama za javnost o očekivanom efektu na sprečavanje neformalne ekonomije od sprovođenja mera predviđenih članom 64 SSP o platnim sistemima, Centralna banka Kosova je sprovela publikaciju informativnih materijala o sistemima i instrumentima plaćanja. Takođe, CBK je u procesu izmena i dopuna Zakona o platnom sistemu kako bi se transponovala direktiva Evropske unije za platne usluge, poznata kao PSD2, i direktiva Evropske unije za institucije elektronskog novca, poznata kao EMD. Izmenom Zakona o platnom sistemu i sprovođenju zahteva ove dve direktive, očekuje se povećanje konkurencije u platnim uslugama omogućavanjem ulaska na tržište novih usluga koje nude nebankarske finansijske institucije ovlaštene za platne usluge. kao što je i stvaranje mogućnosti za povećanje interoperabilnosti između pružalaca platnih usluga (bankarskih i nebankarskih) kroz mogućnost zakonskog otvorenog bankarstva (open banking). U ovom slučaju, to bi uticalo na povećanje efikasnosti usluga elektronskog plaćanja, što bi moglo uticati na smanjenje korišćenja gotovinskog plaćanja.

Nedostaje napredak u proučavanju procesa procene cene imovine, registracije nepokretnosti u slučaju prve kupovine ili prenosa, tako da vrednost registrovane imovine odražava trenutnu tržišnu vrednost.

U međuvremenu, projekat ujedinjena adresa je u procesu. Tokom izveštajnog perioda, sačinjen je Projektni zadatak za angažovanje 55 konsultanata za pomoć opštinama u ažuriranju podataka za Adresni sistem u ARIS aplikaciji. Četiri (4) konsultanta su angažovana u Zajednici opština Kosova da pomognu Jedinici za adrese u upravljanju aktivnostima za adresni sistem. Urađene su i tehničke specifikacije za postavljanje uličnih znakova i brojeva objekata za preostale opštine. Na inicijativu Kancelarija premijera i uz podršku GIZ-a, sprovodi se pilot projekat povezivanja adresa sa matičnim knjigama u opštinama Istok i Južna Mitrovica. Rezultati ovog pilot projekta će poslužiti za povezivanje adresa sa civilnim registrom u svim drugim opštinama.

U okviru pravne infrastrukture formirane su radne grupe za izradu koncept dokumenata, koje imaju za cilj da podnose godišnju ličnu i porodičnu izjavu PAK-u i neposlovna fizička lica, ali zbog pandemije rad u ovom pravcu još nije završen.

Izazov borbe protiv neformalne ekonomije ostaje plaćanje zaposlenih preko banke. U ovo u pravcu, rad na crno i dalje predstavlja ključni faktor u nepotpunom ostvarenju ovog cilja.

Sa druge strane, Poreska administracija Kosova je nastavila sa opremanjem biznisa fiskalnim kasama, gde se broj biznisa koji imaju fiskalne kase u stalnom porastu. U izveštajnom periodu obavljeno je 690 poseta nefiskalizovanim biznisima, za koje su izrečene novčane kazne u iznosu od 30.125 evra. Obavljeno je 1.213 poseta biznisima koji ne izdaju fiskalne kupone, u kom slučaju je izrečeno 712 mandatnih kazni u iznosu od 295.875 evra. Što se tiče fiskalizacije, u izveštajnom periodu fiskalizovano je 2.020 biznisa, dok su instalirana 2.661 fiskalna uređaja.

Takođe, PAK je u procesu implementacije elektronske fakture. U ovom periodu završen je razvoj i testiranje softverskog sistema. Sertifikovano je šest (6) modela fiskalnih elektronskih uređaja. Instalacija nove fiskalne elektronske opreme kod poreskog obveznika počela je u decembru 2021. godine i do sada je instalirano 3.032 PEF u 2.551 biznisa .

U vezi sa dopunom/izmenom Zakona o finansiranju političkih partija, Centralna izborna komisija je dala komentare na predmetni nacrt zakona i aktivnost je u toku.

Dok, što se tiče nezavisne revizije finansija političkih partija, tokom izveštajnog perioda, za ovu aktivnost je bila odgovorna Skupština, odnosno Komisija za nadzor javnih finansija. Aktivnost je u procesu i konačni rezultat može biti postignut u drugoj polovini 2022. godine od strane CIK-a, pošto je ova odgovornost prebačena na CIK.

Što se tiče Jedinice za povraćaj konfiskovane imovine, u okviru Kosovske policije, posebno u okviru strukture Uprave za istragu privrednih zločina i korupcije, postoji Kancelarija za povraćaj imovine (aseta). Ova kancelarija je osnovana 2018. godine i bavi se postupanjem po međunarodnim predmetima/zahtevima preko ILECU-a, zahtevima međunarodne organizacije Carin kao i međunarodnom pravnom pomoći preko ovlašćenja tužilaštva za identifikaciju imovine. U izveštajnom periodu obrađeno je ukupno šest (6) zahteva iz različitih država i dva (2) ovlašćenja od nadležnih tužilaštava.

Dok, što se tiče formiranja fonda za konfiskaciju, tokom izveštajnog perioda, Ministarstvo pravde je nastavilo rad na izradi i finalizaciji Koncept dokumenta za stvaranje fonda za konfiskaciju. Ovaj Koncept dokument je usvojen od strane Vlade Republike Kosovo 23. juna 2022. god. U skladu sa preporučenom opcijom u ovom Koncept dokumentu, Zakon o upravljanju zaplenjenom i konfiskovanim imovinom (ZUZKI) i Zakon o godišnjem budžetu biće izmenjeni /dopunjeni.

Tokom izveštajnog perioda, Kosovska policija i Državno tužilaštvo sproveli su istrage u oblasti finansijskih kriminala koje su rezultirale podizanjem optužnica, kao i konfiskovnjem imovine stečene krivičnim delima u skladu sa preporukama FATF-a. Kosovska policija sprovodi finansijske istrage u svim slučajevima u kojima se sumnja na protivpravnu imovinsku korist. Tokom izveštajnog perioda, sprovedene su istrage za dvadeset jedan (21) slučaj. Kosovska policija je nedavno pridala veliki značaj paralelnim finansijskim istragama u slučajevima koje istražuje. Tokom ovog perioda, paralelne finansijske istrage su sprovedene u tri (3) slučaja. U međuvremenu, sa radom je nastavilo i Državno tužilaštvo, gde je u izveštajnom periodu bilo ukupno dvadeset tri (23) predmeta konfiskovanja u vrednosti od 417.239,49 evra. Što se tiče zaplene, prijavljeno je 176 slučajeva, a vrednost zamrzavanja i zaplene je ukupno 9.737.777,04 evra.

Što se tiče povećanja istražnih aktivnosti za krivična dela protiv privrede definisanih u Krivičnom zakoniku Kosova, odgovorne institucije su uspešno sprovele svoje aktivnosti , kako sledi:

Policija Kosova - Na osnovu Krivičnog zakonika Republike Kosovo, krivična dela koja se odnose na privredni kriminal su: Poglavlje XXV krivična dela protiv privrede sa trideset četiri (34) krivična dela, Poglavlje XXVI krivična dela protiv imovine sa pet (5) krivična dela, Poglavlje XXXI krivična dela protiv upravljanja pravde i javne uprave sa dva (2) krivična dela, Poglavlje XXXIII Korupcija u službi i Krivična dela protiv službene dužnosti sa četrnaest (14) krivičnih dela, odnosno ukupno pedeset i pet. (55) krivična dela.

Državno tužilaštvo - Krivična dela privrednih kriminala - Tužilaštvo je u izveštajnom periodu primilo i evidentiralo ukupno 177 krivičnih predmeta sa 262 lica umešana u krivična dela privrednih kriminala i preduzelo 141 radnje/rešenja za slučajeve lica umešanih u krivična dela grupe privrednog kriminala.. Krivično delo pranje novca - Specijalno tužilaštvo je primilo pet (5) krivičnih predmeta protiv devet (9) lica zbog krivičnog dela pranje novca i preduzelo sedam (7) radnji/rešenja u okviru postupanja po predmetima za lica umešana u krivično delo pranje novca. Krivično delo za droge - Tužilaštva su primila 607 krivičnih prijavi sa 756 lica umešanih u krivična dela za droge i preduzela 334 radnje/rešenja u okviru vođenja predmeta za lica umešana u krivična dela za droge. Krivično delo Organizovani kriminal - Specijalno tužilaštvo je primilo pet (5) krivičnih predmeta sa šezdeset pet (65) lica umešanih u krivično delo organizovani kriminal i preduzelo osamdeset osam (85) radnji/rešenja u okviru postupanja. sa predmetima za lica umešana u krivično delo organizovanog kriminala. Krivično delo korupcije - Subjekti koji podnose krivične prijave podneli su tužilaštvu 226 krivičnih predmeta sa 355 lica umešanih u krivična dela korupcije i preduzeli 113 radnji/rešenja u okviru postupanja za lica uključena u krivična dela za krivična dela korupcije.

Carina Kosova - U oblasti carinske istrage pokrenuto je trideset osam (38) novih predmeta i podneto je dvadeset pet (25) krivičnih prijavi, sa ukupno trideset sedam (37) lica prijavljeno nadležnim tužiocima, gde su dali dovoljno dokaza da se radi o utaji carine u iznosu od 1.25 miliona evra, a oduzeta je roba u iznosu od 829 hiljada evra.

Poreska administracija Kosova - PAK je nastavila sa tretiranjem i istragom slučajeva utaje poreza u cilju razvoja aktivnosti i pojedinaca čije delatnosti obuhvataju: restorane, zabavne aktivnosti - estrade, frizerske salone i druge usluge koje su povezane na ove aktivnosti, aktivnosti koje će se preduzeti nakon početka letnje sezone. Aktivnosti PAK-a tokom izveštajnog perioda su sledeće: dvadeset i tri (23) aktivnosti za izbegavanje poreza; deset (10) slučajeva otvorenih pod sumnjom za utaju poreza; deset (10) inicijalnih sumnjivih prijavi (krivična prijava), jedanaest (11) završnih istražnih izveštaja, četrdeset devet (49) informativnih izveštaja za tužioca, 126 intervju (izjava) sa osumnjičenima i svedocima, 115 informacija o institucijama za sprovođenje zakona. Takođe, u ovom periodu utaja poreza bez kazni i kamata iznosila je 2.354.388,39 eura, dok je dodatni porez (bez kazni i kamata) 1.661.550,15 evra, odbitak kredita 27.876,02 eura i smanjenje gubitka od 38.150,00 evra.

Što se tiče Koncept dokumenta za unapređenje zakonodavstva u oblasti sprečavanja pranja novca i borbe protiv finansiranja terorizma u skladu sa praksom EU, preporuke PECK II, Izveštaj o zemlji za Kosovo za 2018. godinu i SSP (član 89) imalo je kašnjenja, međutim, Koncept dokumenta je u izradi. U martu 2022. godine održan je sastanak Radne grupe na kojem je izrađen poslednji nacrt Koncept dokumenta, kao i prezentacija preporuka stručnjaka Saveta Evrope u vezi sa novim dešavanjima u oblasti PN/BFT i usaglašavanjem Koncept dokumenta sa direktivama EU. U junu 2022.god, dokument je finalizovan i pregledan od strane međunarodnog stručnjaka PECK III. Nakon prevoda na službene jezike, biće poslat radnoj grupi na finalizaciju i potom pušten na javnu konsultaciju.

S druge strane, PAK je nastavila sa povećanjem broja poseta i kontrola na osnovu procene rizika, gde je izvršila 18.866 poseta u svim regionima. Kao rezultat poseta, izrečeno je 4.998 mandatnih kazni u iznosu od 1.569.710,00 evra, dodatni porez u iznosu od 5.7 miliona evra, smanjenje kredita za PDV u iznosu od 3.8 miliona evra i smanjenje gubitka od 5.4 miliona evra. Što se tiče kontrola za ovaj period, izvršene su 894 kontrola sa sledećim rezultatima: oko 17.7 miliona evra dodatnog poreza (uključujući osnovni porez, kamate i kazne), 7.7 miliona evra diskontovanog kredita i preko 19.2 miliona evra diskontovanog gubitka. . Broj izvršenih kontrola na osnovu rizika za period januar-jun 2022. godine veći je za 60% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je broj izvršenih kontrola na osnovu rizika veći za 29% u odnosu na isti period prošle godine

Dok su unete sve izmene i dopune Zakona o poreskoj administraciji i procedurama, ali isti još uvek nije usvojen od strane Skupštine.

U specifičnom Cilju 1.3, cilj je kvalitativno unapređenje institucionalnih kapaciteta i koordinacije za bolje sprovođenje odobrenih politika.

U izveštajnom periodu planirano je ukupno dvanaest (12) aktivnosti, od kojih su tri (3) ili 25% sprovedene, šest (6) ili 50% je u toku sprovođenja, dok su ostale tri (3) odnosno 25% nisu sprovedene.

Tokom izveštajnog perioda, biznisi u zemlji su nastavili sa ažuriranjem i klasifikacijom delatnosti prema međunarodnoj nomenklaturi (NACE rev.2) i takođe je nastavljena razmena ovih informacija između KARB, PAK i ASK.

Što se tiče intenziviranja i koordinacije aktivnosti između PAK-a i bivšeg MRSZ i komunikacija u cilju identifikacije i registracije neprijavljenih radnika, tokom izveštajnog perioda Inspektorat rada je održao sastanak sa PAK-om u cilju uspostavljanja odnosa između dve institucije, uključujući imenovanje dve (2) odgovorne osobe kao kontakt tačke, koordinacija zajedničkih aktivnosti na terenu oko projekta neformalnog zapošljavanja, razmena iskustava i informacija o visoko rizičnim slučajevima i usaglašavanje podataka o stepenu neformalnog zapošljavanja.

Dok, memorandum o razumevanju između Ministarstva pravde i MFRT/PAK još uvek nije postignut da bi se obezbedila razmena podataka od strane notara za transakcije nekretnina, automobila i iznajmljivanja, koji kao minimum treba da obezbede informacije o broju transakcija , tip, adresu, vrednost i predmet.

Tokom izveštajnog perioda nije bilo moguće razviti i uvesti nove module fiskalnih programa za poboljšanje fiskalnih prognoza prihoda po sektorima. Pandemija je bila glavna prepreka nesprovođenju aktivnosti, uz veliku fluktuaciju osoblja tokom 2021. godine u Odseku za makroekonomiju. A pošto je za uvođenje novih modela neophodno da se novo osoblje prvo u potpunosti upozna sa postojećim modelom, kao i sa onlajn kursom MMF-ovog predviđanja prihoda, a zatim nastavi sa pripremnim koracima razvoja novih okvira koji predviđaju specifične stavke prihoda za sektor, tokom izveštajnog perioda nije bilo sprovođenja aktivnosti.

S druge strane, 23. maja 2022. godine ažurirana je lista visokorizičnih zemalja (prema publikacijama FATF-a).

Tokom izveštajnog perioda izrađena je i odobrena od strane FOJ-a Metodologija „ Sredstva za procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma pravnih lica za Kosovo. Pored toga, metodologija za procenu rizika od pranja novca u Bankarski sektor i bankarske proizvode, kao i metodologija Saveta Evrope u saradnji sa državama Zapadnog Balkana i Turskom za procenu specifičnog rizika za finansiranje terorizma kroz sektor NVO-a.

Što se tiče povećanja koordinisanih akcija (kontrola/inspekcija) FOJ i organa za sprovođenje zakona u biznisima visokog rizika (deo liste koju je identifikovala FOJ), FOJ je zajedno sa CBK izvršila inspekciju jedne (1) Menjačnice i izvršila šest (6) inspeksijskih nadzora u finansijskim i menjačkim institucijama. Kosovska policija je izvršila dvadeset šest (26) kontrola/inspekcija u koordinaciji sa FOJ i drugim organima za sprovođenje zakona u visokorizičnim biznisima. Isto tako, Carina Kosova je kontinuirano izveštavala FOJ u vezi sa prijavljivljanjem i neprijavljivljanjem novčanih sredstava na graničnim prelazima. Takođe, tokom izveštajnog perioda, poslato je pet (5) zahteva u vezi sa sumnjivim transakcijama, dok je od FOJ -K primljen jedan (1) zahtev na koji je vraćen odgovor.

Povodom povećanja inspeksijskih nadzora i aktivnosti nadzora usaglašenosti u notarskim kancelarijama i agencijama za nekretnine, u cilju procene usklađenosti izveštajnih objekata sa Zakonom o PN i FT, FOJ je izradila i odobrila Godišnji plan nadzora usklađenosti za 2022. godinu analize rizika usklađenosti, inspekcije će biti orijentisane na bankarski sektor – finansijske institucije i biznisa i nefinansijske određene profesije (BNOP) u cilju procene usklađenosti sa važećim zakonodavstvom. Kontrolisana je jedna (1) banka i šest (6) inspekcija u finansijsko-menjačkim institucijama. FOJ -K je izdao trideset (30) naloga za praćenje i zamrzavanje obveznika (banke, finansijske institucije, notari, itd.), u koje je uključeno ili identifikovano oko 1.746 lica i subjekata. Ove naredbe za praćenje/zamrzavanje izdate su u cilju sprovođenja odluka Vlade o uvođenju međunarodnih finansijskih sankcija u vezi sa ISIL-om (Da'esh) i Al Qaeda , Vanger grupom, licima i subjektima iz Ruske Federacije i Belorusije u vezi sa situacija u Ukrajini, kao i OFAC liste.

Što se tiče funkcionalne saradnje PAK-a i CK sa stranim poreskim i carinskim upravama kroz potpisivanje MR, za jačanje razmene informacija na međunarodnom nivou, posebno u vezi sa matičnom kompanijom ili onima na liniji, Carina Kosova je potpisala Protokol za priznavanje plombiranja između Carina Republike Kosovo i Carina Republike Albanije. Potpisan je i Protokol za sprovođenje profila rizika u sprovođenju procedura za tranzit robe preko teritorije Republike Albanije na teritoriju Kosova i obrnuto.

U cilju povećanja kvaliteta praćenja i krivičnog postupka izgradnje radi smanjenja nelegalne gradnje i izgradnje objekata koji ne ispunjavaju tražene specifikacije, Inspektorat MŽSPP , Sektor za građevinarstvo i planiranje, u izvještajnom periodu, izvršio je četrdeset -osam (48) inspekcija privrednih subjekata, fizičkih lica kao i opštinskog inspektorata. Za uočene prekršaje osnovnom tužilaštvu je podneto devet (9) krivičnih prijava, kao i krivične prijave pred sudovima. Pored toga, podnete su tri (3) krivične prijave protiv opština, po osnovu sumnje na uočene prekršaje, dok je šest (6) drugih podneto protiv fizičkih lica zbog prekoračenja građevinskih dozvola u izgradnji vikendica u Prevale.

S druge strane, Odeljenje za porez na imovinu u okviru MFRT-a, uglavnom zbog nedostatka osoblja, još uvek nije započelo nikakve konkretne aktivnosti koje se odnose na povećanje kvaliteta praćenja i krivičnog postupka izgradnje kako bi se smanjila nelegalna gradnja i izgradnja objekata koji ne ispunjava tražene specifikacije.

Tokom izveštajnog perioda, ASK je nastavila sa podizanjem kapaciteta osoblja u Odeljenju za neformalnu ekonomiju i vladine račune. Dok, obuka za “Forecast consolidation” Odseka za fiskalnu politiku za “Tax Expenditures and Impact Assessment” nije održana zbog pandemije

Specifični cilj 1.4 ima za cilj smanjenje neformalne zaposlenosti na Kosovu. Predviđene aktivnosti u okviru ovog cilja su podizanja svesti javnosti i poboljšanje radnih uslova za organe sprovođenja.

U izveštajnom periodu planirano je ukupno jedanaest (11) aktivnosti, od kojih je sprovedeno šest (6) ili 55%, u procesu su tri (3) ili 27%, dok dve (2) ili 18% od njih nisu sprovedene.

U vezi sa izradom vodiča za metodologiju procene stepena rizika slučajeva/prioriteta i utvrđivanje plana inspeksijskog nadzora i obuku relevantnog osoblja za korišćenje metodologije, Inspektorat rada je pripremio kontrolne liste i održao obuku za četiri (4) radnika Inspektorata rada u vezi sa procenom rizika, zbog nesprovođenja zakonskih odredbi. U okviru toga obavljene su posete Albaniji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini, a IR je posjetio predstavnike Inspektorata iz Albanije i Severne Makedonije. U periodu januar-jul 2022. godine izvršeno je ukupno 1.718 inspekcija.

Povodom izgradnje sistema praćenja i sistema za vrednovanje rada inspektora, Inspektorat rada je započeo saradnju sa Međunarodnom organizacijom rada (ILO) na konceptualizaciji i razvoju elektronske platforme za inspekcije, upravljanje informacijama i CRM (Customer Relation Menagment – Upravljanje odnosima sa kupcem).

Što se tiče opremanja inspektora sa radnim sredstvima i automobilima u izveštajnom periodu, aktivnost nije sprovedena.

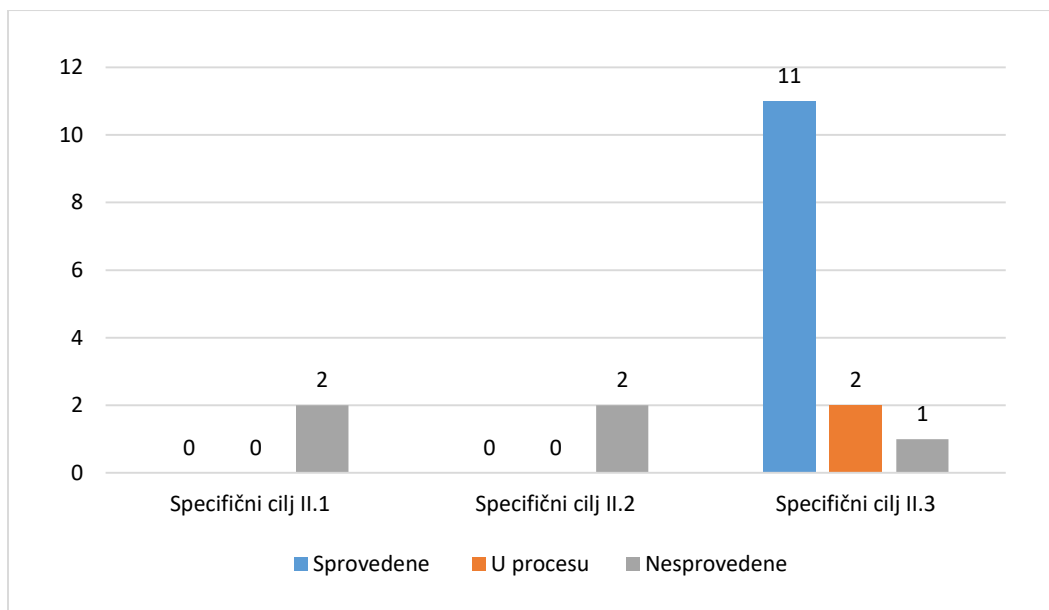
Strateški cilj II

Ovaj cilj ima za svrhu povećanje finansijskih sredstava za javne usluge kao rezultat dodatnih poreskih prihoda i konfiskacije nelegalne imovine. Direktan rezultat neformalne ekonomije je smanjenje poreskih prihoda u budžetu Kosova i postojanje nelegalne privatne imovine. Obe ove posledice utiču na količinu resursa koji se koriste za javne usluge i takođe povećavaju nivo nejednakosti i nepravde koje negativno utiču na stabilnost i unutrašnju harmoniju kosovskog društva.

U okviru ovog cilja planirano je ukupno osamnaest (18) aktivnosti, od kojih su sprovedene jedanaest (11) ili 61%, u procesu su dve (2) ili 11%, dok pet (5) ili 28% njih nisu sprovedene.

Aktivnosti u okviru ovog cilja podjeljene su na tri specifična cilja.

Grafikon 3: Sprovođenje aktivnosti u okviru Strateškog dokumenta II

Izvor: Nacionalna strategija Republike Kosovo za sprečavanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2019-2023.

Specifični cilj 2.1 ima za cilj poboljšanje kvantitativnih podataka kako bi se omogućio razvoj politika koje efektivno doprinose smanjenju neformalne ekonomije. Ovaj specifični cilj sadrži ukupno dve (2) aktivnosti koje nisu sprovedene tokom izveštajnog perioda.

Zbog pandemije, ali i nedostatka osoblja i velike fluktuacije, MFRT nije sprovelo aktivnost u vezi sa sprovođenjem procene uticaja mera politike koje je objavila kosovska administracija u cilju neformalne ekonomije.

MFPT je još uvek u procesu izvođenja studija ili procene u oblasti neformalne ekonomije prema međunarodnim standardima u pogledu poreskog jaza. U saradnji sa Svetskom bankom, MFRT je pripremio preliminarne procene poreskog jaza na Kosovu na osnovu Ankete budžeta domaćinstava ASK-a za period 2015-2017 za procenu PDV-a i PLD-a. Međutim, rezultati procene još nisu finalizovani.

Specifični cilj 2.2, ima za cilj povećanje dobrovoljnog ispunjavanja podizanja svesti, izveštavanje i zakonske mere ograničenja. Ovaj specifični cilj sadrži ukupno dve (2) aktivnosti koje nisu sprovedene tokom izveštajnog perioda.

Što se tiče smanjenja praga koji se odnosi na transakcije između biznisa koje se obavljaju u gotovini (trenutno 500 EVRA), MFRT radi na izradi novog Zakona o poreskoj administraciji i postupku, pa je i aktivnost kasnila u sprovođenju.

Takođe, nije sprovedena aktivnost na projektovanju softvera za fiskalne kase za pružanje informacija o broju izdatih fiskalnih kupona, vremenu i artiklima u realnom vremenu (online).

Specifični cilj 2.3 ima za cilj kvantitativno unapređenje institucionalnih kapaciteta i koordinaciju za bolje sprovođenje odobrenih politika. Ovaj specifični cilj ima ukupno četrnaest (14) aktivnosti, od kojih su jedanaest (11) ili 79% sprovedene, dve (2) ili 14% su u procesu sprovođenja, dok jedna (1) ili 7% njih nije sprovedena.

Što se tiče revidiranja standardnih obrazaca za razmenu elektronskih i fizičkih podataka kako bi se skratilo vreme protoka informacija u međuinstitucionalnoj i međunarodnoj komunikaciji, PAK je pregovarala o dvadeset (20) međunarodnih sporazuma o izbegavanju dvostrukog oporezivanja (SIDO) u skladu sa domaćim i međunarodnim zakonodavstvom, gde su sprovedene osamnaest (18) njih..MFRT je Odlukom br.72/2021, od 04.11.2021.god, odredio PAK kao nadležni organ za razmenu informacija o sporazumima (SIDO) koji su na snazi. Takođe, PAK je razmenila osam (8) izlaznih dopisa i jedno (1) ulazni dopis za razmenu informacija sa zemljama sa kojima Kosovo ima SIDO. U januaru 2022. godine počela su da se primenjuju dva (2) Sporazuma za izbegavanje dvostrukog oporezivanja (SIDO) – sa Holandijom i Letonijom. Dok, Carina Kosova je nastavila svoj rad na razvoju elektronskih sistema za razmenu informacija sa MIPT-om. Tržišna inspekcija u okviru MIPT-a dobila je direktan pristup carinskom sistemu Asycuda radi označavanja pošiljki za kontrolu kvaliteta. Razvijen je i modul brze pošte, preko kojeg je operaterima omogućeno da prijave robu pre dolaska kako bi se skratilo vreme carinjenja. S druge strane, FOJ i Odeljenje za porez na imovinu u okviru MFRT tokom izveštajnog perioda razgovarali su o modalitetima i uspostavljanju saradnje, pri čemu su se, između ostalog, dogovorili da se omogući direktan pristup FOJ-K u bazi podataka. OPI. U izveštajnom periodu elektronskim putem su razmenjene oko 15.000 informacija.

Što se tiče aktivnosti objavljivanja tabele za ponude/upotrebe, ASK je nastavila sa prikupljanjem podataka za Tabelu za ponude /upotrebe, gde se u okviru Projekta IPA2019 prikupljaju podaci za period 2014-2016, dok u okviru projekta SIDA podaci za 2019. god.Objavljivanje podataka o nacionalnim računima prema tabelama punude –upotrebe (SUT) biće obavljeno u K4 2023. godine.

S druge strane, nije sprovedeno unapređenje kapaciteta fiskalnih prognoza prihoda po sektorima kroz instaliranje novih modula uz model fiskalnog programiranja. Glavna prepreka ovoj aktivnosti bila je situacija sa pandemijom, koja je uticala i na ovaj šestomesečni period izveštajnog perioda. Takođe, Odsek za makroekonomiju, koji se bavi makroekonomskim i fiskalnim prognozama, imao je veliku fluktuaciju osoblja tokom 2021. godine

FOJ je planirao da u drugom periodu 2022. godine sprovede aktivnost koja se odnose na proširenje inspekcijskog nadzora u sektoru građevinarstva i NVO-a u vezi sa finansiranjem terorizma i pranja novca, gde se vrše inspekcijski nadzori nad određenim subjektima koji predstavljaju veći rizik zasnovano na finansijskim, poreskim i kriminalističkim obaveštajnim podacima, sa ciljem uglavnom u građevinskom sektoru.

Tokom izveštajnog perioda, zajednička grupa CK- PAK je operacionalizovana za tretman robe sa visokim rizikom od utaje poreza. Podaci o subjektima koji su identifikovani kao rizični razmenjeni su između dve institucije i preduzete su mere za proveru i istragu slučajeva. Štaviše, tokom ovog perioda,

CK je primila trideset tri (33) zahteva za informacije od PAK-a na koje su dati odgovori, kao i poslala sedam (7) zahteva za tretiranje različitih slučajeva u vezi sa poslovnim aktivnostima lica i kompanija osumnjičenih za izbegavanje poreza i sprovedene su četiri (4) zajedničke kontrole.

Napredak je takođe postignut u borbi protiv krijumčarenja robe. Prema podacima Kosovske carine, jedinice za borbu protiv krijumčarenja sprovele su pedeset jedan (51) zajednički operativni plan sa Kosovskom policijom i KFOR-om. Jedinice za borbu protiv krijumčarenja u saradnji sa Kosovskom policijom unutar zemlje, odnosno u Zvečanu, otkrile su ilegalnu laboratoriju u iznosu od 10.000 biljaka opojnih droga u vrednosti od oko 6 miliona evra, dok je vrednost zaplenjene laboratorije procenjena na oko 1,5 miliona evra. Takođe, carinski službenici u saradnji sa Kosovskom policijom u dva slučaja su prilikom carinskih pregleda raznih tereta robe otkrili 83.6 kilograma heroina kao i 70 kilograma narkotika tipa kaptagon, koji su potom predati Policiji Kosova na istrage. Dalje. Pored toga, u oblasti međuinstitucionalne saradnje, Policija Kosova, Odeljenje za istrage u koordinaciji sa Graničnom policijom je razmenilo 169 informacija i sproveo tri (3) zajedničke istrage, pet (5) zajedničkih operacija i ukupno osam (8)) zajedničkih operativnih sastanaka. Jedna od uspešnih operacija saradnje sa Carinom Kosova na graničnom prelazu u Hante Elezu rezultirala je zaplenom oko 83,5 kg materije. Zatim, nakon saradnje sa PAK-om, održana su tri (3) sastanka sa tužilaštvima u Mitrovici, Đakovici i Prizrenu i tri (3) sastanka sa UOP. U međuvremenu, Granična policija, koja se uglavnom bavi krijumčarenjem robe, saopštila je da je pokrenula sedamdeset i šest (76) predmeta za krivično delo krijumčarenje robe, sproveo šesnaest (16) operativnih planova i organizovala sedam (7)) zajednički rad sa drugim MIK institucijama (zajednički sa drugim agencijama).

Što se tiče preduzetih aktivnosti na sprečavanju robe koja krši prava intelektualne svojine, DK je u izveštajnom periodu pokrenula 300 predmeta za proveru dobara za koje se sumnja da su povredili prava intelektualne svojine, ili 107% više pokrenutih predmeta nego u periodu kada isto kao i prethodne godine. 476.937 artikala/robe za koje se sumnja da krše prava intelektualne svojine zadržano je radi provere. Zaplenjena je i falsifikovana roba u vrednosti od 2 miliona evra i uništeno 83.042 predmeta u vrednosti od 1,3 miliona evra.

Što se tiče povećanja broja patrola jedinica za suzbijanje krijumčarenja u cilju suzbijanja krijumčarenja, Jedinice za borbu protiv šverca DK su izvršile 799 patrola, 1.678 zaustavljanja, 3.632 kontrole na graničnim prelazima, osamdeset i jedan (81) operativni planova kao i pedeset i jedan (51) zajednički operativni plan sa Kosovskom policijom i KFOR-om, u kom slučaju su pokrenuli 140 carinskih prekršaja za utaju carine i krijumčarenje robe u vrednosti od oko 670 hiljada evra. DK je uopšte podigao 848 carinskih prekršaja za utaju carine i krijumčarenje robe, u vrednosti robe od 2,7 miliona evra, što je povećanje vrednosti robe od 18% u odnosu na isti period prethodne godine, i izrekao novčane kazne u iznosu od 509 hiljada evra.

Što se tiče primene kontrola nakon uvoza na osnovu upravljanja rizikom i drugih informacija, tokom izveštajnog perioda, DK je sproveo šezdeset pet (65) redovnih i nenajavljenih kontrola nakon uvoza. Doneseno je šezdeset pet (65) rješenja za naplatu dodatnih carina u iznosu od 3,08 miliona eura. U

fazi naknadnog pregleda pregledano je 17.397 carinskih deklaracija i ponovo procenjena roba u vrednosti od dodatnih 282.000 evra. Sprečene su i prevare u oblasti derivata, i to prevare sa poreskim olakšicama za derivate za potrebe proizvodnje, kao i prevare sa oslobađanjima na ime diplomatskih predstavništava, gde se fiskalni efekat u prevenciji procenjuje na preko 4,5 miliona evra.

Što se tiče obuka za PAK u oblasti upravljanja rizikom, u cilju borbe protiv neformalne ekonomije i upravljanja rizikom, PAK je održala ukupno tri (3) obuke unutar i van zemlje i osamdeset dva (82) učesnika je učestvovalo na ovim obukama. Što se tiče obuka CK u oblasti sprovođenja zakona, održana je trideset i jedna (31) obuka u organizaciji CK u saradnji sa međunarodnim partnerima kao što su: EXBS (Export Control and Related Border Security Program), CEPOL (European Union Agency for Law Enforcement Training), WCO (World Customs Organization) i UNDP (United Nations Development Programme), gde je obučeno devedeset i jedan (91) službenika Uprave za sprovođenje zakona. Održane su i tri (3) obuke u vezi sa privrednim kriminalom i korupcijom, dve (2) u organizaciji Evropske unije i jedna (1) od strane Saveta Evrope – Projekat protiv privrednog kriminala PECK III. Što se tiče posvećenog stručnog usavršavanja tužilaca za krivična dela privredni kriminal i pranje novca, u izveštajnom periodu Tužilaštvo je nastavilo sa obukom tužilaca u ovoj oblasti, gdje je ukupno obučeno devetnaest (19) tužilaca.

Slično, FOJ je tokom izveštajnog perioda takođe sprovela obuke za institucije koje prate aktivnosti u sektoru građevinarstva o PN/FT, koje se odnose na sprečavanje neformalne ekonomije i drugog finansijskog kriminala, posebno u sektoru građevinarstva i nepokretnosti (revizori i inspektori). U martu 2022. godine, FOJ je kroz zajednički projekat EU/Savet Evrope protiv privrednog kriminala na Kosovu (PECK III) organizovao dvodnevnu obuku za predstavnike kosovskih nevladinih organizacija o rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma (PN/FT). FOJ je uz podršku Saveta Evrope organizovala dve sesije obuke za identifikaciju krajnjih stvarnih vlasnika sa kosovskim organima. Održane su aktivnosti obuke za dvadesetdevet (29) službenika „Poštovanje i upoznaj svog klijenta” koji predstavljaju devet (9) banaka na Kosovu, kao i za dvadeset (20) službenika za sprovođenje zakona koji predstavljaju KP, CK, PAK, Agenciju za borbu protiv korupcije i Tužilaštvo. 21-22. aprila ove godine održana je obuka na temu „Transparentnost stvarnog vlasništva kao efikasan mehanizam za borbu protiv zloupotrebe pravnih lica u nezakonite svrhe“ Projekat protiv privrednog kriminala na Kosovu (PECK III). Tokom juna 2022. godine održana je obuka za određena nefinansijske biznise i profesije (ONBP) o zahtevima i obavezama protiv pranja novca i borbe protiv finansiranja terorizma. S tim u vezi, preko sedamdeset (70) advokata, notara, računovođa, revizora i agenata za iznajmljivanje automobila učestvovalo je u obuci za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma za određene biznise i profesije.

Takođe, u okviru usavršavanja stručnih veština u oblasti pranja novca i finansiranja terorizma za tužioce, sudije, istražitelje i finansijske obaveštajne službe, službenici FOJ-a su tokom izveštajnog perioda učestvovali na četrnaest (14) domaćih i međunarodnih obuka. Isto tako, KP je sprovela brojne obuke, gde su učesnici u mnogim slučajevima bili tužiocima, sudije i istražitelji iz Finansijske obaveštajne službe. Od obuka na nivou zemlje, sprovedeno je šezdeset devet (69) obuka na kojima je učestvovalo 279 policijskih službenika, a organizovano je i osamnaest (18) radionica, seminara i okruglih stolova na nivou zemlje. Međutim, što se tiče obuka na međunarodnom nivou, sprovedeno je devetnaest (19) obuka na kojima je

obučeno ukupno trideset šest (36) policijskih službenika i organizovano ukupno osam (8) radionica sa šesnaest (16) policajaca.

Priprema šestomesečnog izveštaja januar-jun 2022. godine o sprovođenju aktivnosti SBNE 2019-2023 je rezultat međuinstitucionalnog rada i saradnje, stoga se zahvaljujemo svim institucijama Republike Kosovo na njihovom doprinosu.

Organogram nadzornih i sprovodnih mehanizama Nacionalne strategije

Nacionalna strategija identifikuje obavezne institucije i njihove odgovornosti u pogledu izrade, pregleda, usvajanja, sprovođenja i nadzora Strategije i Akcionog plana. Mehanizam za izradu, revidiranje, odobravanje, sprovođenje i nadzor Nacionalne strategije predstavljen je u donjem grafikonu.

Grafikon 4: Organogram nadzornih i sprovodnih mehanizama Nacionalne strategije

